

Száz év

Fennállásának századik évfordulóját ünnepli ezen a héten Szeged egyik legtekintélyesebb gimnáziuma. Bizonyosan sokan élnek a világban, akik a Radnóti Miklós Gimnázium nevének hallatán az „egyik” szócskát nyugodt lélekkel elhagynák az előző mondatból. És ez így is van rendjén. Egy iskola attól lesz igazán tekintélyes, hogy volt és jelenlegi diákjai, tanárai végtelenül komolyan veszik az alma-mater küldetését, legyen az a hajdani Klauzál, vagy a mostani Radnóti.

A Radnóti gimnázium ilyen iskola. Ezer szállal kötődik a városhoz, rendkívül népszerű és az oktatás sokszor mostoha körülményei között is fenn tudta tartani azt a képet magáról, hogy kitüntetés ebbe a közösségbe bekerülni. A kép akkor sem változott, amikor a szülői elvárások és igények piacán kellett az intézményt vonzóvá megtartani. Ma az iskola leginkább azaz küszködik, hogy lassan kint és elnyűtt épületében hová helyezze a tanulókat és hogyan tudja a körülményekkel legalább megközelíteni az oktatás színvonalát.

A száz év alatt az alma-mater sok híres növendéket bocsátott ki, többet annál, hogy egy újságoldalon elkezdjük felsorolni őket. Száz év munkája fekszik mindabban, amit a szegediek ma becsülnek a Radnóti-ban; ennyi időt kapott a sokszor zaklatott történetű iskola ahhoz, hogy immár töretlen fejlődést remélve, világos elképzelésekkel vágjon neki a következő évszázadának.

Panek József

● Százéves a Radnóti Miklós Gimnázium Egy iskola Szeged lelkében

Gál Béla igazgató büszke arra, hogy a Radnóti tanárai és tanulói megállják a helyüket. (Fotó: Miskolci Róbert)

Több mint egy esztendeje kezdtek el szervezni a Radnóti Miklós Kísérleti Gimnáziumban az iskola centenáriumi ünnepségsorozatát. A 100 éves múlttól, a hagyományokról és az ezzel járó felelősségről Gál Béla igazgatót kérdeztük.

– Annak idején, amikor az igazgatói posztra pályáztam, igazából nem is gondoltam végig, milyen felelősségteljes feladat vár rám az iskola vezetője mellett. Tanáraink, diákjaink, mindannyiunk számára nagy felelősség, hogy méltóképpen ünnepeljük meg az elmúlt száz évet.

● **Egy szegedi iskola életében nem mindennapi esemény a centenáriumi ünnepség.**

– Pedig épp most beszéltem a turkui finn testvériskola képviselőivel, akik elmondták, hogy ők 773 évesek, úgyhogy mi még sihederek vagyunk hozzájuk képest... de azt hiszem, Szegeden a Radnóti gimnázium valóban fogalomvá vált és beleivódott a mindennapok életébe. Rengeget tanuló járt és jár ide, rajtuk keresztül folyamatos kapcsolatunk volt vagy van a szülőikkel; azt hiszem, a város

lakóinak jelentős része valahogyan – ha másként nem, lelkében – kötődik az iskolához. Egyébként bármerre jár az ember, mindenütt találkozhat volt klauzális vagy radnóti öregdiákkal, az ünnepségre Ausztráliától Kanadáig vagy Skóciáig a világ minden tájáról érkeznek vendégek.

● **Mire a legbüszkébb, amikor igazgatóként levételezi az ünnepséget?**

– Nagyon büszke vagyok arra, hogy a tanítványaink és tanáraink megállják a helyüket a magyar közoktatásban és olyan tanulókat tudunk kibocsátani, akik minden körülmény között talpraesettek. És természetesen büszke leszek akkor, ha vendégeink általános megelégedésére méltó módon tudjuk megtartani centenáriumi ünnepségünk.

● **Ön szerint milyen Radnóti-kép él a köztudatban?**

– Úgy hiszem, elsősorban az, hogy a mi diákjainknak nagyon sokat kell tanulniuk és meg kell küzdeniük az eredményekért. Sokan biztos úgy vélik, talán túl sokat is követelünk. Ezen kívül szerintem az is a köztudatban van – és örülök is neki –, hogy mi tudunk arra is figyelni, hogy a gyerek hogyan viselkedik. Hogy pró-

bájkjuk alakítani a tanulók erkölcsi és etikai értékrendjét is, amit én a mai magyar társadalomban nagyon fontosnak tartok. Hiszem, hogy ezt a Radnóti-képet a szülők is ilyennek látják, hiszen évente nagyon sokan szeretnék ide beiratni a gyermekeiket.

● **Milyen jelent szeretnének az iskolának?**

– Szerintem nem kell „megcsinálni” a Radnóti-t. A Radnótinak hagyományai vannak, és mi szeretnénk ezekre a hagyományokra alapozva tovább építeni az iskolát, hozzátevé, hogy folyamatosan szükség van megújulásra is, hiszen a társadalmi igények változnak és a gimnázium csak akkor tud jó iskola maradni, ha ehhez alkalmazkodik. Most például látni kell, hogy óriási mértékben megváltozott az igény a nyelvi és a számítástechnika iránt; nekünk ezt úgy kell belopnunk az iskola mindennapjaiba, hogy a többi tantárgy értéke megmaradjon.

● **A gimnázium megszépült, felújították...**

– Sajnos ez csak látszat, mert az épület kívülről valóban szép lett, de belül nagyon súlyos gondjaink vannak. Szerettem volna, ha a belső felújítást is el tudtuk volna végezni, hiszen a rossz körülmények már az oktatás rovására mennek. Nehéz megtartani egy nyugodt légkört, amikor közben elkezd szörtyögni a radiátor, mert éppen kilyukadt, vagy elalszik a villany, mert az adott szakaszon a vezeték nem bírja a terhelést. De biztos vagyok benne, hogy számos szegedi iskola hasonló cipőben jár...

● **Egészen más helyzet lesz az oktatásban is, ha Magyarország az EU tagországa lesz. A Radnóti jól tartja, hiszen komoly szellemi tőkével bír.**

– Meggyőződésem, hogy az iskolák a csatlakozással szükségszerűen jobb helyzetbe kell kerüljenek, a berendezés, a körülmények szempontjából. Az oktatás területén viszont nagyon remélem, hogy mindez nem megy a magyar diákok tudásszintjének rovására, hiszen Nyugat-Európában az elsajátított ismeretek színvonala közel sem olyan, mint itthon. Nekünk úgy kell megvalósítani a csatlakozást, hogy az ismeretanyag megmaradjon, de a diákok leterheltsége csökkenjen.

Panek József

Programok

● **Munkatársunktól**
Három napon keresztül tart majd az az ünnepség, amelyet a gimnázium századik évfordulójára rendeztek. Az erre az alkalomra a Délmagyarország Kft. gondozásában megjelent emlékkönyv és az emlékérem az iskolában és a főbb helyszíneken megvásárolható.

A Radnóti gimnázium ünnepe-sorozatát október 15-én 15 órakor Radnóti szavalóversennyel kezdődött az iskola 65-ös termében. A centenáriumi ünnepség ma, október 16-án, 10 órától kezdődött a Városi Sportcsarnokban, ahol Göncz Árpád köztársasági elnök mondott ünnepi beszédet, dr. Szalay István polgármester mondott köszöntőt, majd Gál Béla igazgató üdvözli a vendégeket. Itt kerül sor a centenáriumi pályázatok eredményhirdetésére is.

Október 16-án 14.30 órakor a gimnázium 50-es termében iskolatörténeti kiállítás nyílik, majd a különböző termekben 15 órától elkezdődik az a tudományos konferencia, amelyen a gimnázium volt tanárai számolnak be munkásságukról, illetve arról, hogy milyen szerepet játszott életükben az alma-mater.

Ugyanaznap 16 órától a diákok kérdéseire válaszolnak az iskola volt és mai tanárai. Ugyanaznap 17 órától a fiú kosárlabdások és női röplabdások után (akik kedden találkoztak) a női kosárlabdások is összejönnek a tornateremben. Este 8 órától nosztalgialágyas lesz Szeged belvárosában, gyülekező 19.30-kor, az iskola előtt.

Október 17-én 10 órától a Szegedi Nemzeti Színházban gálaműsor kezdődik a 100 éves iskola tanárainak tiszteletére. Ugyanaznap 14 órától koszorúzás lesz az iskola elhunyt tanárainak sírjánál (gyülekező 13.30-kor az iskola előtt), illetve 14 órakor találkoznak a férfi kosárlabdások is, a tornateremben. 17-én 16.30-kor lesz a Klauzál-Radnóti Baráti Kör díszközgyűlése a 65-ös termében, este 19.30-tól pedig a Hungária Szállóban bál kezdődik a 100 éves iskola tiszteletére.

A mai Radnóti

● Munkatársunktól

Milyen a mai Radnóti? Hány osztály működik, milyen tagozatokkal és kik oktatnak a gimnáziumban? Alábbi összeállításunk választ ad az iskola felől érdeklődők kérdéseire.

A Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium egyike Szeged legsokoldalúbban megszervezett oktatási intézményeinek. Hagyományosan rendkívül erős a reál tantárgyak oktatása, nagy gondot fordítanak a humán általános műveltség átadására, az elmúlt években pedig igen nagy hangsúlyt fektettek az idegen nyelvek és a számítástechnika súlyára is. A hagyományos oktatási struktúra mellett nyolc évfolyamos képzés is folyik.

A gimnáziumban ma a következő tagozatos osztályok működnek: nyelvi humán, reál, matematika, biológia-biokémia, biofizika-biokémia, történelem-biofizika, biológia-kémia, angol nyelv, humán, előrehozott vizsgájú matematika-általános, előrehozott vizsgájú biológia-általános tagozatok, illetve van általános tantervű osztály is. Ez összesen 30 osztályt, közel 900 tanuló jelent, akik szó szerint a pincétől a padlásig elfoglalják az iskola – kívülről és az alagsorban frissen felújított – Tisza Lajos körüli épületét.

A Radnóti-ban számos szakkör és érdeklődési kör működik. A teljesség igénye nélkül említve: a legkülönbözőbb tantárgyi szakkörök, közgazdasági fakultáció, média szakkör, diákszínház, és nagyon sikeres kosárlabda és röplabda sportkörök működnek. A gimnázium tanulói az iskolán kívül számos egyesületnek tagjai.

A tanári kar 71 főből áll, akik közül 52-en főállású tanárok, 19-en pedig óraadó. Íme a századik évfordulóját ünneplő gimnázium főállású tanárainak névsora: Gál Béla igazgató (biológia-kémia), dr. Koyne Fehér Zsuzsanna igazgató-helyettes (magyar-angol), Vincze István igazgató-helyettes (matematika-fizika), dr. Ferkéné Bujdosó Mária tagozatvezető (matematika-számítástechnika), Abraham Gábor (matematika-fizika-számítástechnika), Csanaky Attila (matematika-fizika), Csányi Sándor (kémia-fizika), Csótó N. Mária (angol-román),

Dienes Árpádné (magyar-német), Dobó Adrienn (olaszspanyol), Drevenka István (matematika-földrajz), Drevenka Istvánné Lovász Ágnes (földrajz-angol), Duda Tamásné (magyar-angol), Ducsa Géza (testnevelés-orosz), Dudás Zoltánné (kémia-fizika), Éderné Pilling Csilla (történelem-szociológia), Fekete Miklós (rajz), dr. Galbács Zoltánné (magyar-orosz), Guolya László (matematika-fizika), Gulyásné dr. Turcsányi Éva, Hancsák Károly (matematika-kémia), Illés Mihály (ének-zene), Harcsár Zoltán (matematika-fizika), dr. Kiss Istvánné (biológia-kémia), Kocsis Illés (magyar-történelem), Konkoly Gabriella, dr. Kovácsné Bakacsi Judit (kémia-fizika), Lancsa Jánosné (matematika-fizika), Láng Imre (testnevelés-földrajz), ifj. Láng Imre (testnevelés-földrajz), Mátyus (kémia-fizika), dr. Mező Tamás (kémia-fizika), Mike Csaba (biológia), Mike János (matematika-fizika), Mikecz Éva (magyar-német), Milosné Domokos Ilona, dr. Mustárdy Lászlóné (biológia-földrajz), Pásek Béla (programtervező matematikus), dr. Pórné Berencs Erzsébet (magyar-angol), Prókai Szilveszter (kémia-fizika), Riener Ferenc (matematika-fizika), Ruszkai Andrea (történelem-orosz-angol), Schultz János (matematika-fizika), Schulztné Kádár Ibolya (matematika-olasz), Stötzer Andrea (angol-történelem), dr. Szolnoky Jenőné (biológia-kémia), Szöllösy László (történelem-földrajz), Takács József (történelem-orosz-német), dr. Tóth Béla (magyar-történelem-testnevelés), Tóth Ferenc (matematika-kémia), dr. Tóth Sándor (magyar-történelem-latin), Tóthné Pintér Kinga (magyar-művelődéstörténet), dr. Tóthné Wolf Anna (magyar-történelem), Vajdáné Sásdi Mercédes (magyar-francia), Vancsó Marianna (magyar-történelem), Várhidi Gyula (magyar-történelem), Vida Róbert (magyar-történelem), Vinczéné Szabó Katalin (angol-orosz), Wirth István (testnevelés-földrajz), Zoltán Péterné (matematika-fizika-számítástechnika).

A gimnázium gazdasági és igazgatói irodáján Fekete Károlyné gazdasági vezető, Braun Józsefné és Rózsa Anikó gazdasági ügyintézők, illetve Remes Sándorné iskolatitkár dolgoznak.

A Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium megalapításának századik évfordulójára dr. Tóth Béla és U. Nagy István szerkesztésében Centenáriumi Emlékkönyv címmel átfogó kötet jelent meg az intézmény történetéről. Alant a tanulmány az iskolaalapítás nehézségeit taglaló fejezetéből közlünk idézeteket.

„Közismert, hogy egy-egy intézmény megalakítása akkor szerencsés, ha létrehozásakor a központi, az állami akarat és a helyi kezdeményezés egybeesik. Egybeesett-e ez Szegeden a múlt század végén? Törvényeszerű volt-e az állami főgimnázium megalakítása? Mindenképp!

Még akkor is igaz ezen megállapítás, ha az akarat, az igény és a megvalósulás gyakorlata gyakran hozta az érdekelt felek egyet nem értését; az országos, illetve máskor a helyi érdekek egyedüli érvényesítésének igényét.”

„...De ki karolja fel, ki indítsa meg a mozgalmat, ki tegye meg az első lépést? Az országos és a szegedi oktatást legjobban a Főigazgató ismerte. Vélhetően az első lépést tehát a tankerületi királyi főigazgató tette meg, de csak szóban tájékoztathatta a minisztériumot. Ezt támasztja alá az első érdemi irat,

Nehéz kezdet

valamint az azt követő nemleges intézkedés.

„...Tekintve, hogy a kegyes tanító rend vezetése alatt álló főgimnázium, főként a délvidéki tanulók részéről oly nagy látogatottságnak örvend, hogy dacára az alsó osztályok párhuzamosításának, a jelentkező növendékek befogadására elégtelen, amiből azok egy részének évenkénti visszautasítása következik, amely körülmény pedig a város forgalmának és a lakosság érdekeire hátránnyal jár, ennél fogva felhívatik a városi tanács, hogy egy második gimnázium felállításának kérdésével foglalkozzék, az annak létesítéséhez szükséges javaslatokat tegye meg.”

„...A következő lépés is a tankerületből indult; dr. Platz Bonifác főigazgató tette meg, de ezúttal – a verba volant, scripta manent latin közmondás igazát megtartva – frásban. Az előterjesztés – amelynek címetette a Vallás- és Közoktatási Minisztérium volt – egy alginázium felállítását indítványozta. Érvei között a már megismertek szerepeltek: túlsúlyos a piarista iskola; a tanárok megterhelése óriási; a jelentkező kíváncsokat elutasítják... stb. Az időpont pedig: 1894. szeptember 1. A beadvány visszhangtalan maradt, mert nem-

csak a szegedi kérvény érkezett a minisztériumba, hanem számtalan sok. És az sem elhanyagolható, hogy mind a parlament, mind a kormány a Wekerle-féle ún. polgári törvények (anyakönyvezés, polgári házasság stb.) elfogadtatásával igencsak leterhelte volt.”

„...Az 1894. év végén történt még egy helyi önkormányzati kezdeményezés egy alginázium felállítására, de „...minthogy azonban az indítványtevő (Pillich Kálmán bizottsági tag) az indokolást megtenni elmulasztotta, a közgyűlés nem találta az ügyet tárgyalásra alkalmasnak s napirendre tért fölötte.”

„...Szeged város vezetői nem mondtak le az intézményről, újabb és újabb kérelmekkel ostromolták a minisztériumot.”

„...Végre, az alapos előterjesztés eredményes volt Wlassics Gyula kultuszminiszter megindította a tárgyalásokat a várossal. Az első kérdés, a hol legyen? – meghozta az újabb bizonyodalmakat”

„...A tárgyalások félbeszakadtak...”

„...Közben Szegeden elmúlt az 1897/98-as tanév beírásai ideje, a beiskolázás korábbi panaszai ismétlődtek, sőt a főreál iskolába is 61-gyel

többen iratkoztak be, mint az előző évben. A szegedi középiskolák adatait a miniszter bekeri Platztól, majd újabb és újabb szegedi beadványokat kénytelen olvasni. Az egyikben ez áll: „... a második főgimnázium felállítására ügyében valót minden késedelmezés határozott véteknél kell tartani az államfenntartó magyar faj supremáciájának (= szupremácia: itt vezető szerep; felsőbbrendűség) érdeke ellen; korlátozása a késedelmezés a magyar faj hódító erejének, megbéntása azon törekvésnek, hogy a haza délvidéken a magyar állam-esszme irányítását a hazafias irányú nevelés természetes útján erősíttessék.”

Talán e szigorú gondolatoktól ijedt meg Wlassics, talán csökkent az iskolát kérvényező száma, talán a fátadtságot nem kímélő szegedi küldöttek panaszait, beadványait unta meg, elégette meg, tény, hogy 1898 tavaszára engedett. Eltekintett az 50 ezer forintnyi hozzájárulástól, feloldotta a várost az épület fenntartási költségeinek kötelezettsége alól, és megjelölte a leendő szerződés főbb pontjait. És a város most már nem késelekedett. A szerződést a Köztörvényhatósági Bizottság 1898. április 18-án tartott közgyűlésén elfogadta, s azt az illetékesek sorra aláírták.”

Öszeállította: Kéri Barnabás